

3. lipnja 2022.

Projekt „Justice without Litigation“

Sastanak radne skupine za digitalizaciju o projektu „Justice without litigation“ održan je u prostorijama Austrijske notarske komore.

U radu radnih skupina sudjelovali su i hrvatski predstavnici, članovi radnih skupina i Upravnog odbora Hana Hobljaj, Danijela Marković i Viktorija Nikolić.

Na početku sastanka Verene Nothegger, javnobilježnička kandidatkinja iz Welsa, Austrija, iznijela je konačni nacrt i sažetak odluka, prijedloga, ideja i pitanja o kojima se raspravljalo na prethodnim sastancima radne skupine.

Nakon toga članovi radne skupine, odnosno svi sudionici raspravljali su o svakoj točki zaključaka te je zajednički usvojen i dogovoren konačni tekst – koji na engleskom jeziku čini prilog ovom izvješću i koji će biti objavljen u planiranoj knjizi.

U projektu JuWiLi, koji sufinancira EU, izvršena je dubinska analiza pravnih posebnosti u Austriji, Hrvatskoj, Češkoj, Mađarskoj i Slovačkoj, posebno uzimajući u obzir činjenicu da javni bilježnici obavljaju sudske funkcije, posebice u izvanparničnom nasljednom postupku. U Sloveniji se već nekoliko godina razmišlja o uvođenju takvih sudskih funkcija za javne bilježnike u nasljednim predmetima. „Hexagonala“ je neformalna suradnja javnobilježničkih komora prethodno navedenih država članica uključenih u projekt. U tom kontekstu, sve naprednija digitalizacija u svim područjima prava dovela je do osnivanja posebne projektne radne skupine koja se bavi digitalizacijom u slučajevima sukcesije.

Ova posebno i naknadno formirana radna skupina proučavala je potencijalni razvoj digitalizacije u postupcima sukcesije, kako na prekograničnoj tako i na nacionalnoj razini.

Radna skupina održala je tri sastanka (12. 11. 2021., 28. 1. 2022., 3. 6. 2022.), uglavnom u online obliku. Na temelju odgovora na poseban namjenski upitnik i rasprave na sastancima analizirana je uporaba ICT-alata u ostavinskim postupcima i načinima mogućeg poboljšanja tijeka rada. Također, raspravljalo se o novom prijedlogu Komisije EU od 1. prosinca 2021. za Uredbu o digitalizaciji pravosuđa suradnje i pristupu pravosuđu u prekograničnim građanskim, trgovačkim i kaznenim stvarima te o izmjenama i dopunama pojedinih akata iz područja pravosuđa suradnje.

Radna skupina utvrdila je sljedeće:

- Vezano uz digitalizaciju sudskih postupaka, pitanje nije „treba li“, nego „kako“ te hoće li javni bilježnici biti dio toga (u nasljednim postupcima kao sudovi ili sudski povjerenici).
- Javni bilježnici žele biti dio digitalizacije postupaka i stoga moraju aktivno pridonijeti procesu.
- U svim zemljama Hexagonale digitalizacija javnobilježničkog tijeka postupaka dosta je razvijena: javni registri (kao

što su zemljišne knjige, registri poduzeća itd.) redovito se digitaliziraju i nadograđuju.

- Komunikacija sa sudovima u izvanparničnim postupcima redovito je moguća, ponekad i obvezna.

- Međutim, u nasljednim postupcima takva komunikacija između sudova i javnih bilježnika izostaje. U pravilu, javni bilježnik kao sudski povjerenik nema pristup elektroničkim sudskim spisima, već samo papirnatim spisima. To koči razvoj digitalizacije u postupcima sukcesije. Ipak, situacija je drukčija u Mađarskoj, gdje pravosudna uprava nije uključena u tijek rada budući da javni bilježnik djeluje izravno kao sud.

Prof. Brigita Lurger sa Sveučilišta u Grazu, prof. Karl Stoger sa Sveučilišta u Beču i hrvatske predstavnice u radnim skupinama Danijela Marković, Viktorija Nikolić i Hana Hobljaj.

Radna skupina predlaže sljedeće:

1. Nacionalna razina:

- Uspostavljanje ili korištenje postojećeg sustava digitalne povezanosti između pravosuđa i javnih bilježnika koji djeluju kao sudski povjerenici, također radi ispunjavanja ciljeva predložene Uredbe EU o digitalizaciji prekograničnih pravosudnih postupaka. To se mora provesti na nacionalnoj razini u svim državama članicama u kojima javni bilježnici djeluju kao sudski povjerenici i gdje je potrebna interakcija između sudova i javnih bilježnika u takvim izvanparničnim sudskim postupcima.

- Potreba za sigurnim i učinkovitim sustavom za dostavljanje odluka i razmjenu dokumenata sa strankama elektroničkim putem budući da u većini zemalja članica Hexagonale bilježnici imaju ovlasti odlučivanja (osim u Austriji).

2. Razina EU, uzimajući u obzir Uredbu EU o nasljeđivanju:

- Kako bi se izbjegao sukob nadležnosti u praksi prema Uredbi EU o nasljeđivanju, predlaže se mehanizam registracije za slučajeve nasljeđivanja (podaci temeljeni na informacijama sadržanim u smrtovnici kao što su ime, datum rođenja i datum smrti). To bi omogućilo provjeru ako je ostavinski postupak već pokrenut u drugoj državi članici EU. Takav bi sustav trebao biti učinkovit, siguran, jednostavan za korištenje i mogao bi raditi na temelju mrežnih stranica povezanih sučeljima.

- Europsku potvrdu o nasljeđivanju treba digitalizirati.

- Registracija europskih potvrda o nasljeđivanju na razini EU bila bi korisna da se EPN-ovi registriraju barem za vrijeme njihove valjanosti.

- RERT (Europska mreža registara oporuka) se treba implementirati u svim državama članicama EU.

- Uspostavljanje sigurnog kanala za prijenos oporuke / posljednje volje iz jedne države članice u drugu putem sigurnih elektroničkih komunikacijskih sredstava.

- Uspostavljanje (ili proširenje postojeće) sigurne platforme za elektroničku komunikaciju između nadležnih tijela (između bilježnika i suda te između bilježnika međusobno). To bi također moglo biti korisno za izvođenje dokaza, traženje informacija o primjenjivom zakonu i prijenos dokumenata. U tom smislu, između javnih bilježnika, funkcionalnosti Europske javnobilježničke mreže (ENN) Vijeća javnih bilježnika EU (CNUE) trebale bi se dodatno razvijati kako bi nadopunile buduću upotrebu eCodexa.

- Treba postojati sustav provjere identiteta preminule osobe i osoba uključenih u ostavinski postupak.

- Treba postojati sustav za provjeru valjanosti javnobilježničkih kvalificiranih elektroničkih potpisa i elektroničkih pečata, kao i podrijetla dokumenata, npr. putem digitalnog certifikata javnobilježničke komore.

- Sigurnosni videokonferencijski sustavi smatraju se važnima i trebaju se razvijati u okviru eCodexa kojem bi bilježnici trebali imati pristup.

- Kad god stranke daju izjave pred bilježnikom u svojoj državi članici, trebao bi biti moguć elektronički prijenos takvih izjava javnom bilježniku nadležnom za ostavinski postupak.

- Potrebno je unaprijediti međusobnu povezanost registara.

- Svi korišteni sustavi trebaju imati najvišu moguću razinu sigurnosti.

Svaki razvoj u području digitalizacije trebao bi uzeti u obzir osobe koje nisu u mogućnosti koristiti digitalne alate.

Ukratko, Radna skupina smatra da namjere Uredbe o sukcesiji EU nisu u potpunosti ispunjene jer danas nedostaju neki ključni (digitalni) alati za učinkovitu provedbu Uredbe.

3. Prijedlog Uredbe EU o digitalizaciji prekograničnih sudskih postupaka

- Što se tiče prijedloga Komisije za Uredbu o digitalizaciji prekograničnih sudskih postupaka, a koji, na temelju instrumenata EU navedenih u dodacima, u svoj djelokrug uključuje ostavinske postupke, podržava se opći cilj ovog prijedloga, posebice uključivanje ostavinskih postupaka. Međutim, važna pitanja i detalje potrebno je prilagoditi u procesu pregovora u Europskom parlamentu i Vijeću.

- Radna skupina predlaže dodavanje uvodne izjave kako bi se izričito pojasnilo da se javni bilježnici koji djeluju u sudskim funkcijama (kao što su sudski povjerenici) mogu smatrati nadležnim tijelima prema čl. 2. st. 2. 1.

- Također, digitalizacija ne bi trebala zadirati u postojeće nacionalne formalne zahtjeve (oblik vjerodostojnih isprava, javnobilježnički protokoli). Članak 10. potrebno je dopuniti u tom pogledu.

- Trebalo bi se izričito pozvati na članak 47. Povelje EU o temeljnim pravima kako bi se osigurao pristup pravdi i načela poštenog suđenja u digitaliziranom okviru.

Viktorija Nikolić,

vršiteljica dužnosti javnog bilježnika u Zagrebu

22. srpnja 2022.

Lakše do oporuke u drugoj državi

Mreža nacionalnih upisnika oporuka zemalja članica (The European Network of Registers of Wills Association) olakšava pronalaženje oporuke registrirane u zemlji različitoj od one u kojoj se vodi ostavinski postupak. Radni sastanak na temu kako olakšati pronalaženje oporuke u Europi putem sigurne međusobne povezanosti različitih nacionalnih registara održale su predsjednica Hrvatske javnobilježničke komore Zvijezdana Rauš-Klier i Sonja Kralj, javna bilježnica iz Slovenj Gradeca, predstavnica Notarske zbornice Slovenije. Međusobno povezivanje registara oporuka bit će ključan prioritet u narednim godinama.

Države koje imaju registar za upis oporuka i mogu međusobno povezati te upisnike omogućuju svim europskim bilježnicima, a time i građanima, da otkriju oporuke koje je ostavila bilo koja umrla osoba bez obzira na državu u kojoj je ta oporuka registrirana.

1. srpnja 2022.

Como, Italija – Skupština CNUE-a

Delegacija Hrvatske javnobilježničke komore na čelu s predsjednicom Hrvatske javnobilježničke komore Zvijezdom Rauš-Klier, predsjednicom Povjerenstva za međunarodnu suradnju Tihanom Sudar i članom Povjerenstva za međunarodnu suradnju Denisom Krajčarom sudjelovala je na Skupštini CNUE-a i Skupštini ARERT-a koje su održane u Lombardiji, u mjestu Como, Italija. Na Skupštini CNUE-a usvojena su financijska izvješća za proteklu godinu i proračun za narednu 2023. godinu. Između ostalog, raspravljalo se o pomoći javnim bilježnicima u Ukrajini, provođenju socioekonomske studije o pozitivnoj ulozi javnobilježničke službe u modernoj ekonomiji i društvu te platformi EUdoc kao potencijalnom rješenju europskog notarijata na pitanja koja se pojavljuju u novoj inicijativi europskih institucija glede razvoja i daljnje digitalizacije pravosudne suradnje država članica EU.

25. lipnja 2022.

Službeni posjet Kazahstanu

Na poziv Kazahstanske javnobilježničke komore, delegacija Hrvatske javnobilježničke komore na čelu s predsjednicom Zvijezdom Rauš-Klier i predsjednicom Povjerenstva za međunarodnu suradnju Tihanom Sudar sudjelovala je na događanjima organiziranim u Nur-Sultanu, glavnom gradu Kazahstana. Prvog dana na zajedničkoj konferenciji u organizaciji Komisije za međunarodnu javnobilježničku suradnju Međunarodne unije latinskog notarijata (UINL) i Republičke javnobilježničke komore Kazahstana (RNCK) održana su predavanja na temu „Ovršne isprave: postupak i ovrha“.

Tihana Sudar izlagala je na temu „Javni bilježnik kao povjerenik suda u ovršnom postupku“. Drugog dana događanja, u povodu 25. obljetnice javnobilježničke službe u Kazahstanu, održano je predavanje Zvijezdane Rauš-Klier pod naslovom „Javnobilježnička služba u Republici Hrvatskoj“.

